

Голові спеціалізованої вченої ради
Д 64.858.01 в Харківському регіональному
інституту державного управління
Національній академії державного
управління при Президентіві України,
доктору наук з державного управління,
професору Карамишеву Д.В.

ВІДГУК

**офіційного опонента, кандидата наук з державного управління, доцента
Терещенко Діни Акрамівни на дисертацію Білокопитова Дмитра
Вікторовича «Розвиток взаємодії органів публічної влади з інститутами
громадянського суспільства в умовах глобалізації», подану на здобуття
наукового ступеня кандидата наук з державного управління за
спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління**

Актуальність теми дисертаційного дослідження

Незважаючи на тривалість процесів трансформації адміністративного реформування в Україні, які беруть початок з 90-х рр. минулого століття, по сьогодні залишаються нез'ясованими питання про конкретні механізми зміни форм і методів діяльності органів державної влади, напрями демократизації управлінських процесів. Забезпечення конкурентоздатності нашої держави в умовах глобалізації, наближення якості життя українських громадян до кращих світових та європейських стандартів, вимагає розробки та запровадження практичних механізмів використання потенціалу громадянського суспільства, збільшує необхідність урахування думок громадян в побудові стратегії змін, обумовлює важливість єднання та взаєморозуміння усіх суб'єктів соціально-економічного розвитку. Між тим, як свідчать дані багатьох соціологічних досліджень, рівень довіри населення до влади в цілому та її окремих органів, є надзвичайно низьким, що вимагає негайного подолання певного соціального розколу між громадянським суспільством та тими, хто реалізує державно-управлінські функції. Саме логіка таких міркувань обумовлює актуальність проведеного автором дослідження.

Незважаючи на наукові досягнення останніх років в галузі державного

управління, до цього часу були практично відсутніми переконливі наукові підходи, спроможні поєднати світовий досвід і сучасні досягнення різних гуманітарних наук з метою опрацювання пріоритетних напрямів розвитку взаємодії органів публічної влади з інститутами громадянського суспільства. Між тим, рівень ефективності такої взаємодії безпосередньо впливає на більшість соціально-економічних та політичних процесів в державі, а також на рівень соціальної напруги у суспільстві. Тому важливою науковою задачею стає опрацювання нових механізмів взаємодії органів публічної влади з громадськими об'єднаннями, які б сприяли прогресивному розвитку держави, покращанню її позицій на міжнародній арені. Отже, актуальність теми дослідження Білокопитова Дмитра Вікторовича не викликає сумнівів, а дисертаційне дослідження «Розвиток взаємодії органів публічної влади з інститутами громадянського суспільства в умовах глобалізації» є своєчасним та назрілим.

Значущість і прикладний характер дисертаційного дослідження підтверджує й використання основних положень дисертації в науково-дослідних роботах «Публічне урядування у сучасній державі» (державний реєстраційний номер 0112U001159), а також «Підвищення ефективності механізму організації публічного управління на регіональному та місцевому рівнях» (0116U003318), що виконувалися кафедрою політології та філософії Харківського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентові України.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

Детальне ознайомлення з текстом дисертації дає підстави стверджувати, що підхід автора до концептуалізації взаємодії органів публічної влади і інститутів громадянського суспільства відзначається фундаментальністю й ґрунтовністю. Варто відзначити добру структурованість роботи, логічність викладу, якісне оформлення наукового апарату дослідження.

Положення, висновки і рекомендації, які містяться у дисертації, науково обґрунтовані та засновані на фаховому аналізі чинного законодавства. Методологія дослідження вказаних проблем обрана автором з урахуванням специфіки поставленої мети, а також об'єкта і предмета дослідження.

Використання комплексу методів наукового пізнання свідчить про високий рівень фахової підготовки та методологічної культури дисертанта. Особливу увагу привертає вмiле використання методу моделювання, яке допомогло дисертанту визначити стратегії взаємодії держави з акторами глобального громадянського суспільства та органів публічної влади на місцевому рівні з інститутами громадянського суспільства.

Сформульовані Д.В. Білокопитовим наукові положення, висновки та рекомендації достатньо обґрунтовані, підтверджені комплексним аналізом наукової та спеціальної літератури, значним масивом теоретичного та емпіричного матеріалу. В роботі широко використовуються новітні розробки з питань організації ефективної системи місцевого самоврядування. Загалом, дисертант використовує близько 300 наукових джерел (більше сімдесяти з них – англomовні), у більшості з яких висвітлюються здобутки провідних українських, західноєвропейських та американських науковців.

Структура дисертаційної роботи Білокопитова Д.В. є логічною та обґрунтованою. Матеріал викладається грамотно, послідовно, відповідно до плану дослідження. Висновки за розділами та загальні висновки дисертації достатньо аргументовані та логічно сформульовані, ґрунтуються на результатах проведеного дослідження.

Достовірність, наукова новизна одержаних результатів

Достовірність результатів і рекомендацій, сформульованих у дисертації, базується на науковій методології і застосуванні сучасних прийомів проведення досліджень з державного управління.

Автором вперше розроблено механізм взаємодії органів публічної влади з

інститутами громадянського суспільства в умовах глобалізації, який засновано на розподілі сфер компетенцій і відповідальності між ними (с.146-150). Слід підкреслити, що така наукова позиція автора є контекстуальною змісту Національної стратегії сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2016–2020 рр., яка передбачає чіткий розподіл сфер компетенції органів публічної влади, інститутів громадянського суспільства і бізнес-структур.

Науковою новизною вирізняється і обґрунтування дисертантом принципів налагодження соціального партнерства на місцевому рівні (с.145). Наведені автором тези свідчать про високий рівень обізнаності дисертанта у цій сфері і наявність особистого досвіду роботи, який дозволив підійти до аналізу досліджуваної проблематики глибинно і комплексно. Окрему увагу привертає і удосконалена дисертантом періодизація становлення й розвитку взаємодії між органами публічної влади та інститутами громадянського суспільства за часів незалежності України (с.93-106). Запропонована автором 4-хетапна модель періодизації дозволяє змістовно розкрити різноманіття взаємодії органів публічної влади і інститутів громадянського суспільства, взявши за основу зміст нормативно-правових актів, які регулювали цю сферу правових відносин протягом останніх 25 років.

Евристично значущим є висновок дисертанта про одночасну діяльність інститутів громадянського суспільства на всіх рівнях публічного управління (локальному, регіональному, національному і глобальному (с. 167). Така методологія дозволяє автору проаналізувати предмет дослідження системно, знайти методологічний баланс між глобальною і локальною сферами діяльності інститутів громадянського суспільства.

Окремої уваги заслуговують визначені Д. Білокопитовим основні проблеми взаємодії органів публічної влади з інститутами громадянського суспільства в Україні, сформульовані емпіричним шляхом. Важливе наукове значення мають і запропоновані автором інституціоналізовані форми взаємодії органів публічної влади з неурядовими організаціями.

У цілому, слід зазначити, що дисертаційна робота Білокопитова Дмитра

Вікторовича «Розвиток взаємодії органів публічної влади з інститутами громадянського суспільства в умовах глобалізації» є завершеним науковим дослідженням, яке містить теоретичні та практичні розробки і пропозиції щодо підвищення ефективності взаємодії між органами публічної влади та інститутами громадянського суспільства в Україні. Зміст дисертації свідчить про комплексний та системний підхід автора до досліджуваної проблематики, а одержані результати представляють значний потенціал наукової новизни.

Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації

Оцінюючи дисертаційне дослідження в цілому позитивно, можна зробити певні зауваження та вказати на деякі дискусійні положення роботи.

1. У роботі, зокрема у розділі 1 (с.15, 24, 30 тощо), згадуються елементи «так званого негромадянського суспільства». Але яку роль вони відіграють у процесі взаємодії інститутів громадянського суспільства і органів публічної влади в умовах глобалізації у роботі не пояснено.

2. Недостатньо уваги в роботі приділено визначенню змісту та характеристик категорії «органи публічної влади», хоча вона і згадується у назві роботи.

3. Не до кінця розкритим у дисертації представляється питання можливої адаптації та використання провідного зарубіжного досвіду в Україні, зокрема щодо забезпечення набуття інститутами громадянського суспільства таких характеристик, як «якість» та «вбудованість».

4. Значна увага в роботі присвячена розгляду теоретичних підходів до взаємодії між різними акторами соціально-політичних відносин. При цьому практичний механізм взаємодії між органами публічної влади та інститутами громадянського суспільства в роботі описаний доволі стисло.

Зазначені дискусійні положення та висловлені зауваження багато у чому зумовлені масштабністю досліджуваної теми і визначають можливі напрями подальшої науково-дослідницької діяльності автора. Отже визначені вище

окремі недоліки суттєво не знижують загальну цінність наукових доробок дисертанта.

Значення одержаних результатів для науки й практики та рекомендації щодо їх можливого використання

Здобувач зробив вагомий внесок у розробку теоретичних засад визначення передумов та основних напрямів розвитку взаємодії між органами публічної влади та інститутами громадянського суспільства, виходячи із сучасних тенденцій розвитку науки «державне управління», а також сучасного стану правового, організаційного, кадрового, структурно-функціонального забезпечення та ресурсів органів публічної влади та громадських об'єднань в Україні.

Результати наукової роботи Білокопитова Д.В., зокрема щодо реалізації нових форм і методів соціального партнерства можуть використовуватися як реальний і дійовий інструмент для розробки стратегії перетворень та досягнення конкретних соціальних та економічних результатів розвитку на місцевому рівні.

Повнота викладення наукових положень, висновків і рекомендацій дисертації в опублікованих працях

Основні положення дисертації викладені в авторефераті. Основні положення дисертаційного дослідження висвітлено в 9 публікаціях, з них 6 – у наукових фахових виданнях у галузі науки «Державне управління». Загальний обсяг публікацій становить 4 авт. арк. В опублікованих працях висвітлені основні наукові положення дисертації, які становлять наукову новизну і винесені на захист. Оформлення дисертації та автореферату здійснено з дотриманням вимог МОН України.

Ідентичність змісту автореферату і основних положень дисертації

Аналіз змісту автореферату та дисертації підтверджує ідентичність структури, логіки викладання матеріалу, відповідність основних положень та висновків за розділами. Зміст автореферату повністю відображає основні положення, висновки та узагальнення, що містить дисертаційне дослідження.

Загальний висновок

Дисертаційна робота Білокопитова Дмитра Вікторовича «Розвиток взаємодії органів публічної влади з інститутами громадянського суспільства в умовах глобалізації» є самостійним, завершеним, логічним науковим дослідженням, виконаним на актуальну тему. Дисертація характеризується новизною одержаних результатів і висновків, має теоретичне і практичне значення та відповідає вимогам «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 р. № 567 зі змінами, внесеними згідно з Постановою Кабінету Міністрів України від 19.08.2015 р. № 656. Таким чином, Білокопитов Дмитро Вікторович заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління.

Офіційний опонент –
доцент кафедри менеджменту
Харківського національного
університету будівництва та
архітектури, кандидат наук з державного
управління, доцент

 Д.А. Терещенко